

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Égyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 15.

Agrárpolitika a közigazgatásban.

(K. Ö.) Csodálkozással olvasom Lippich Gusztáv Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye új főispánjának székfoglaló beszédét. A főispáni székfoglalókban először látjuk egy becsületes gazdasági politika körvonalait kidomborítva. Azt mondja az új főispán, hogy lényeges teendőnek tekint *a gazda és iparos osztály hitelviszonyainak javítását, a szövetkezeti mozgalom istápolását, a fogyasztási és értékesítési viszonyoknak a nemzetközi spekuláció hullámzásaitól lehető elválasztását, fogyasztási és értékesítési szövetkezetek meghonosítását.* Valóban szokatlan hangok egy főispán székfoglaló beszédében.

Megszoktuk már, hogy a főispán székfoglalójában kiemelje, hogy a kormány politikájának az érvényesítésére a törvényes eszközöket fogja használni. És boldognak mondhatta magát az a megye, melynek főispánja kizárólagosan csak törvényes eszközöket használt a kormánypolitika érvényesítésére. Amint azonban a kormánypolitika teljesen kizárta működési köréből a Lippich Gusztáv által hirdetett gazdasági teendőket, hasonlóképpen a főispán működése is első sorban politikai működés volt. — Jász-Nagy-Kun-Szolnok megye főispánja hirdeti először teljes határozottsággal, hogy a politikai missziót egyesíteni kell a *gazdasági misszióval.*

Szell Kálmán közgazdasági programja így nyer apróra kidolgozva megvalósulást a vidéken.

És ez így van helyesen.

Mert ha azt akarjuk, hogy az agrárpolitika gyökeret verjen az ország minden zugában, akkor nem elég azt kormányzati programul felvenni, hanem oda kell hatni, hogy az a közvélemény tudatába menjen át. Erre leghivatottabb a közigazgatás, mely bizony számtalan esetben szolgálta a merkantil érdekeket, míg a »paraszt« érdekekkel még muszájból sem törődött. A Szell Kálmán által hirdetett jog és igazság szerint berendezkedő közigazgatás van hivatva arra, hogy az agrár gazdasági közvélemény előkészítésében közreműködjön. A közi azgatás agrár irányu magatartása befolyást fog gyakorolni a mezőgazdasági megyei szervezetekre, melyek, van példa rá, sokszor jobban hatottak közre a mezőgazdasági érdekek megbénítására, mint a tisztán merkantil szervezetek.

A közgazdasági közvélemény eddig a merkantil iránynak kedvezett. A közgazdaság minden ága ennek nyomait viselte magán. A törvényhozás, melyben a merkantil érdekek hatalmas védői foglaltak el előkelő helyet, a nagytőke fruktifikálására czélzó alkotásokban merítették ki erejét, míg a nemzet millióinak anyagi védelmére ügyei sem vetett. Hiába is konferenciáznak a hatalmak képviselői Hágában, amíg a nagytőkének hatalmát a törvényhozásokra meg nem törlik, hiába való minden békekonferencia. A tőke a nemzetek könnyűin összeharcsolt kamatait fruktifikáltatni akarja.

Ezért ellensége a békének, ellensége a mezőgazdaságnak, az agrárpolitikának, melynek főjelleme vonása a konzervatív-

mus. A lassu és biztos haladást a tőke nem kedveli. A pénzgazdaság mellett csak a rohamos iparfejlődés képzelhető, mely panperizmust és plutokracziát terem, bérnyomásokat és bérharcokat, milliomos munkaadókat és rabszolga munkásokat. A mezői gazdálkodás csak ősemberhez méltó foglalkozás, mely megsegíti a kultur ember ipari foglalkozásához képest. A mezőgazdasági állam mindig szegény marad.

Igy gondolkodik a merkantil felfogás. Így gondolkodtak sokan nálunk, mert még a falura is elhatott a merkantil közvélemény hatása és úgy átgurta az embereket, hogy azok tehetetlenül néztek a mezőgazdaság pusztulására és minden reménységüket a merkantilizmus minden korrumpáló rendszerébe vetették.

Pedig ez a rendszer az ország anyagi és erkölcsi javait vetette kockára.

Valóban ideje volt, hogy a merkantil közgazdasági közvélemény leszereljen és helyet adjon oly közgazdasági felfogásnak, mely az ország természetes viszonyaival számolva, nem erőszakos közgazdasági élet megteremtésében fecsérel el a magyar nemzet legdrágább kincseit, hanem az egyedül lehetséges agrár közgazdasági politikának egyengeti útját.

Ezt a politikát hirdesse továbbra is a kormány, ezt a politikát hirdessék főispánjai, akkor közgazdasági téren is érvényesülni fog jog és igazság, mert csak az agrárpolitika képes biztosítani a nemzetek békéjét, a gazdasági erők békés kölcsönhatását és kiegyenlítését.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Azok a szemlevacsorák!

(Katonai dolog.)

Egy külföldi katonai lap nyomán: Idem.

Ő Excellenciája, az altábornagy ur bejelentette érkezését zászlóaljunk megszemlélésére, mely egy kis vidéki városban feküdt. Azt, hogy a szemle napján a tisztikarral közösen ebédeljen, nem fogadta ugyan el, abba azonban szívesen beleegyezett, hogy a szemle előestéjén együtt vacsoráljon és kocszintson az ezred tisztjeivel.

Őrnagyunk majd hogy ki nem ugrott a bőrből, midőn ezt az örvendetes hírt meghallotta. Ez volt az első szerencsés alkalom, a mikor zászlóaljját, melynek kommandóját alig pár hete vette a kezébe, a magas katonai méltóság elé vezethette. Innen volt aztán, hogy egy kissé elfogultan nézett a szemle lefolyása elé.

Egy ebéd a szemle után köztudomás szerint meglehetősen el szokta simítani a reggeli gyakorlaton szembeötlő hibákat és bakklövéseket; viszont a lakoma, mely a szemle előtt rendeztetik, mindig olyan hatással van, mely egyenesen eltünteteli, láthatatlanná teszi a kivonult csapatok gyengéit; mert a szemle szerencsés kimenetele nem is egészen utolsó sorban azon pillanatnyi hangulattól, animótól

függ, a melyben ugyanakkor ezek a rettegett katonai nagyfejűek vannak.

Már pedig arról, hogy Ő Excellenciájának a nagy napon ragyogó rózsás kedve legyen, arról az őrnagy ur dolga volt gondoskodni. Fel is tette magában, hogy olyan vacsorát fog csapni az altábornagy tiszteletére, a melyben még sohasem kóstolt, de máshol sem fog kóstolni soha.

Hálátlanság volna tőlem fel nem említeni, hogy az ő nagy ur, a ki különben dús gazdag és tetőtől talpig gavallér agglégény volt, a tiszték, valamint a legénység előtt is csodálatos hatásos népszerűségnek örvendett. Ama ritka katoná volt ő, akiben a legszerencsésebben egybeforr a feljebbvaló és bajtárs egyénisége, másrészt a jelentéktelen és unalmas helyőrségi állomás is nagyon egymásra utalta a tisztikart és sokban hozzájárult ahhoz, hogy ama korlátok, melyek a parancsolót és alárendeltet máshol oly mereven elválasztják egymástól, itt a két kategória között teljesen lehulljanak.

Szolgálatban »ennivalóan goromba« volt ugyan néha-néha a mi őrnagyunk, de szolgálaton kívül testestől-lelkestől bajtárs volt ő igazán, akinek aranyos kedélye, jovialitása csak a bizalmas ivászatok alkalmával tünt ki a maga valóságában, melyeken ő képviselte a »fészeklakó«-kat, mert legjobban odaragadt székénél fogva a borozó asztalhoz.

Szakértő lévén az evésben és ivásban nemesoda, hogy a szemlevacsorára olyan menüt

állított össze, mely még a gourmandokat is bámulatba ejtette.

Elérkezett a nagy pillanat: az édes gyönyörök estéje. Diszbe csapva nyalka tisztikara élén várta az őrnagy a tisztikaszinó virágokkal felékesített éttermében az ünnepi vendégeket. Ő Excellenciáék minden pillanatban betoppanhattak. A várakozók könnyed izgalomban voltak valamennyien.

— Fruk, uraim! Legyetek olyan jók, fogadjatok nekem szót ez alkalommal, — kezdé az őrnagy ur az intő beszédet fiatalabb tisztársaihoz. — Még emlékeztek ugy-e, hogy Ő Excellenciája nemrég rosszalólag nyilatkozott egy szomszédgarnizonban a felett, hogy egy fiatal hadnagyocskának már a peccenyénél csillagokat szórt a szeme és olyan emelkedett hangulatba jött a hegy levétől, hogy Mohamed paradicsomában képzelte magát. Azért hát uraim kérlek ügyeljete, majd a végén csattan az ostor. Finis coronat opus!

— Hogyan gondolhat őrnagy ur ilyeneket olyan szemenszedett szolid népekről, mint a milyenek mi vagyunk! Oh minálunk botrány sohasem történhetik! — hangzott köröskörül a vidám érvelődés, mely harsogó nevetésbe csapott át, midőn az őrnagy ur a fruk kötődésére egy sokat mondó szemhunyorítással felelt, a melyből éppen nem volt nehéz kiolvasni a delfi jóslato: »Ismerlek, jó madár!«

Kövessél ezen intermezzó után Ő Excellenciája suite-jével belépett a terembe. Az

Rákóczy kardja és az orosz czár.

Olyan egyéniség, aki a czár közvetlen közelében volt, most eleveníti föl annak a történetét, hogy az orosz czár Rákóczy kardjának ajándékával örvendezte meg a magyarokat.

A fiatal czár ugyanis több ízben volt abban a helyzetben, hogy magyar urakat kihallgatáson fogadhatott. Ilyenkor, minden alkalommal e kérdéssel szokott magyar vendégéhez fordulni.

— Milyen a magyarok hangulata Oroszország iránt? Maradt-e még valami a magyarok szívében az 1849-iki orosz invázió keserűségéből?

Mindenki nem-mel felelt és egy népszerű magyar főúr, aki több ízben járt Pétervárott, egy hasonló kérdésre e szavakkal válaszolt:

— Biztosítom felségedet, hogy a magyarok már nem haraguznak az oroszokra. A 49-es invázióért sohasem is tették felelőssé Oroszországot, mert mindenki tudta, hogy az orosz sereg csak eszköz volt Ausztria kezében. És ha haragudtunk is, annak már igen régen vége.

A czár megnyugvással fogadta a választ és kissé elgondolkodva jegyezte meg:

— Igen nagy örömmre szolgálna, ha azt a rossz hangulatot tökéletesen eloszlatnám.

Mikor a millénium esztendeje elkövetkezett, a czár egy napon magához hívatta környezetéből azt az urat, kivel a magyar dolgokról több ízben beszélgetni szokott, s e szavakat intézte hozzá:

— Mit szólna hozzá, ha a millénium alkalmából Budapestre utaznám?

Az udvari méltóság biztosította az uralkodót, hogy ez fölöttében hatást tenne, mire a czár, most már végkép megállapodva tervében, jókedvűen így szólott:

— Tehát fiat accompli: a nyáron leutazom Budapestre. És hogy a magyarok szimpátiáját már előre megnyerjem: küldök nekik valamit, aminek nagyon megfognak örülni; a Rákóczy kardját, a magyar történet egyik legbecsesebb ereklyéjét. Remélem, hogy az ajándék hatását érezni fogom budapesti tartózkodásom alkalmával.

Ez a beszélgetés érdekes világot vet a Rákóczy kardja hazaküldésének valódi motívu-

mára. A fiatal uralkodó minden előkészületet megtett arra, hogy Magyarországra utazzék; de akkor, diplomáciai részről minden követ megmozgattak a végből, hogy a czárt szándékától eltérítsék. A beavatkozásnak meg is volt az eredménye, úgy az orosz czár, mint a német császár — a ki szintén el volt tökéltve arra, hogy Budapestre jön — később letettek az utazás tervéről. A pétervári és berlini osztrák-magyar nagykövetségek erről aligha bővebb felvilágosítást is nem adhatnának.

Társadalmi program

czimén *Geöcze* Sarolta tollából, a *Magyar Gazdaszövetség* kiadásában egy füzet jelent meg,*) melynek tartalma annyira belevág a magyar társadalom életébe, hogy szükségesnek látjuk azzal olvasóinkat is megismertetni. A társadalmi feladatoknak egész sora van benne felvetve, nem légből kapott ideák, hanem egyszerű, gyakorlati, józan észszel megvalósítható dolgok, a melyek a mi viszonyainknak felelnek meg. A Bodrogközön a mult év tavaszán kitört szocialisztikus zendülésből s annak visszahatásaként ott megindult társadalmi akcióból (t. i. a jótékony nőegylet és szövetkezetek megalakulásából) kiindulva, fejtegeti szerző az intelligens osztály teendőit a néppel szemben. Megemlíti először is a falusi elemnek a városba huzódását. »A városviselt elem, a falusi életre nézve többnyire elveszett. Ott ragad a városban cselédkedve, s miután erkölcsiében lassanként megromlott, idővel legtöbbször végképp el is züllik. A városi élet kényelme a nehéz kemény munkától elszakítja, a városi élvezetekre reagál, faluja többé ki nem elégíti.«

S mindezekkel szemben szerző sürgeti azt, hogy az uri osztály a nép sorsával törődve, azt tettel segítve, odatörekedjék, hogy a paraszt találjon nyugodalmat, nyájas otthont falujában is, boldoguljon ott is; a szövetkezetek által szabaduljon meg az uszorások körmei közül, a háziipar fejlesztése által pedig tegyen szert állandó téli keresményre.

Az iszákosság megakadályozásánál nem áll meg a szokott sablonnál. »Én a tiltó intézkedések gyógyító hatásában nem hiszek. Eltiltjuk a munkásembert az italtól? Jó. De akkor adjunk helyette neki más élvezetet. Mert mi is a korcsma a szegény embernek? A mi nekünk a színház, a hangverseny, a cigány, a kártya: elfelejteti vele a mindennapi élet nyomorát, gondját. A munkában elkényszeredett léleknek

*) Kapható szerzőnél: Budapest, IX. ker., Soroksári-utca 5., II. em. 4.

szüksége van felejtésre, a mely alatt a lélek ruganyosságát visszanyeri. Azért, ha a parasztembertől elveszük az italnyújtotta mámort, gondoskodnunk kell más szórakozásról, ami az ő egyszerű lelkületének megfelel. Az olvasókönyv jó, de nem elég, az italnyújtotta mámort nem pótolja. Játékokat kell szervezni. Ott a lapdázás, versenyfutás, birkózás stb.

A kiseddőzésre áttérve, szerző, megdöbbenő igazságokat és tapasztalatokat ad elő. »A magyar faj zsenéje korán kerül a föld alá. 7—9 gyermek közül alig nevelődik fel egy-kettő. A többi elpusztul idő előtt. A magyar paraszt szemében a gyermek, még nem az a féltett, dédelgetett, örömmel várt jószág, a mi a szász parasztnak az ő egyetlen gyermeke. Faluhelyt mindennapi dolog, hogy a kis gyerek lefórázza magát, kutba esik; ha pedig anyja a mezőn kapál, ő elalszik a barázdában s az ökrös szekér keresztül megy rajta, apja anyja alig veszi észre. Orvoshoz akkor viszik, mikor a seb penyedésnek indul, s ha valahogy mégis kigyógyul a gyerek s nyomorék marad: kigunyolják, ide-oda lökik.« Itt egynéhány megrendítő példát sorol fel a parasznép életéből és azután a tüzesetekre tér át, melyeknek nagyrésze szintén a gyermekek gondatlanságából származik.

A baj orvoslására szükségesnek véli szerző a kényszer-felügyeletet a gyermekekre, főképp városi alkalmakkor.

Még a jótékony egyletekről szól a szerző, azt az óhaját fejezve ki, hogy azok a szó szorosabb értelmében vett jótékonyág gyakorlása mellett vegyék fel programjukba a társadalmi működést is, vagyis igyekezzenek a népet úgy erkölcsileg, mint szellemileg emelni, miként a svájci és francia nőegyletek teszik s miként azt nálunk a bodrogközi jótékony-nőegylet, — a külföldet megelőzve — máris sikeresen cselekszi.

A többi teendők elsorolása után szerző, így végzi: »A társadalmi bajok gyógyítása csak akkor várható, ha ahhoz a maga hatáskörében minden tényező hozzájárul. Csillapító szerekl a szervezetben dúló méreg pusztítását megakasztani nem lehet; még kevésbbé lehet annak életerejét visszaadni. Ehhez gyökeres gyógyítás szükséges.«

Megszívlelendő dolgok ezek s szeretjük remélni, hogy a társadalomban mindenütt visszahangra fognak találni.

A gyulai gimnázium ügye a miniszter előtt.

Az a 40 tagú küldöttség, a mely Gyula város diszpolgári oklevelét adta át Erdélyi Sándor volt igazságügyminiszternek azért, hogy

őrnagy elébe siet a magas vendégnek, mely hajlongás és rövid üdvözlés s a szíjjak csakhamar leoldódnak, hogy mindenki hczá üljön a vacsorához. A katonazenekar hangos játéka mellett vonul be a társaság az étterembe és a tisztek szorosan az anciennitás rendje szerint helyezkednek el az asztalok körül.

Az őrnagy ur mint egy diadalkoszorus fővezér trónol az asztal felső részén az Exczellenziás urék között és megelégedetten jártatja végig szeméit az ünnepi díszit öltött asztalon, a szép virágokon, az ezüst evőkészleteken és a ragyogó kristályüvegeken.

— Pompás, nagyon szép! — Hajtogatta egyre ő Exczellenziája és még egy hatalmas adagot vett ki abból a nagy táblából, melyben a rákot hordozták körül a szemlevacsorásoknak.

— Ez az én kedvenc étel! — Jegyezte meg lakonikusan a nagyur, mire az őrnagy ur nem késett egy udvarias meghajlással kifejezni örömét a felett, hogy éppen a rákot éri az a szerencse, hogy ő Exczellenziája első étele lehet.

Gyorsan követték egymást a rakott tálak; a zene és jó borok csakhamar meghozták a jó kedvet.

— Nagyon tetszik itt nekem minden Önöknél — szórta a dicséretet ő Exczellenziája az őrnagyra. — Az Ön tisztikarában meg van a szerény és illedelmes tónus az asztal felett. Sehol se látok rakoncátlan kitöréseket, nyers virtuoskodást, kurjongatást,

mint a minőt legközelebb egy szomszéd garnizonban volt alkalmam megróni és élesen elítélni. Meg vagyok győződve, hogy az Ön zászlóalja holnap is kitünő hatást fog tenni én rám!

E szavaknál ő Exczellenziája felemelte poharát és hangosan kocintott őrnagyunkkal, ki csak úgy uszott a boldogságban, mámorosan a dicső nyilatkozattól.

Az asztal csücskén, ő Exczellenziájától ferde irányban pár fiatal hadnagy ült illedelmesen. Közük volt a mi barátunk, Károly is. A még csupaszálló, hevesvérű ifjoncz, ki rendkívül sokat tartott magára és hiubb volt egy nőnél, a legünnepélyesebb pózban ült a helyén. Szentül azt hitte, hogy csak az ő deli alakja a központ s a táblánál mindenki csak őt csodálja.

— Vajjon mért tekintget ő Exczellenziája mindig te feléd? — Szólitotta meg Károlyt szomszédja, akibe, mint látszott, újra belebujt a tréfa ördöge.

— Hogy-hogy? Csakugyan? — Válaszolt Károly büszke örömmel. — És te még csak most mondd ezt nekem?

Károly most még jobban kiegyenesedett az asztalnál s a mint a jelenlevőkön végignézett, bizonyára nem gondolt egyebet, mint itt mindenki róla beszélt, ő róla kérnek információt odafent.

A mint Károly büszkén, kifeszített mellel, társait lenézve ült helyén mint egy gízás,

azonképpen mint egy villámütötte fa esik össze, még a dereka roppanása is hallatszott, a hogy egy ordonáncz terem mellette azzal az üzenettel, hogy ő Exczellenziája nem szeretné, hogy ha ő (Károly) a holnap szentlennel ezzel a parókaszerű hosszú frizurával jelennék meg a hadsorok közt.

Károly tényleg tüntetett az ő különleges hajviselésével. Nem elég, hogy hosszú volt a haja, mint egy kínai, (hogy ne mondjam katonai) czopf, hanem olyan szeszélyesen hanyag, szenzációs alakzatokban is volt az elrendezve, vagy inkább elrendetlenítve, hogy úgy nézett ki sokszor a feje, mint valami törzs, melyet buja tropikus növények folyondárjai fonnak körül.

A kárvallót nyomon követi a gunyolódás. Károlyt is úgy megcsipkedték felsülése alkalmából a tisztársai, hogy legjobban szeretett volna helyéről felállani és az asztalt odahagyni. Végre felrakták a gyertyákat az asztalokra és Károly is kiozott a teremből, hogy egy félóra mulva alaposan lekoppasztva térjen vissza társaihoz. Szerencsétlenségére egyenest ő Exczellenziája lába elé talált botlani, aki asztalbontás után a tisztek közt cerejét tartott és körbe ment a székeikről felemelkedett hadiak között.

— Önnek is előbb kellett volna a borbélyhelyiséget felkeresnie — szólt rá keményen ő Exczellenziája Károlyunkra. — Az Ön esztetikaellenes és épen nem katonai kinézése mondhatom az egész estémet elrontotta.

Gyulán igazságügyi palotát építtetett és ezzel a Gyula és Csaba között támadt székhely versengést végleg Gyula javára döntötte el, *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszternél is tisztelgett egy Gyulán létesítendő gimnázium érdekében. *Lukács* György Békésvármegye főispánjának lendületes beszéde után, melyben élénk színekkel ecsetelte az alföldi magyar városok nemzeti kulturmisszióját, *Bartha* Miklós gyulai országgyűlési képviselő mint közérdeket mint országos ügyet ajánlja a gyulai gimnázium ügyét a miniszter figyelmébe s erre vonatkozólag átadja Gyula városa kérvényét.

Wlassics a kultusbudget alkalmával tartott beszédére hivatkozva, most is ismétli, hogy noha a gimnáziumok száma absolute véve nagy, ez nem azt jelenti, hogy egyáltalán ne szaporítsuk a gimnáziumokat különösen magyar ajku vidékeken, melyek mint ilyenek a középiskolát illetőleg az országban csak a *harmadik* helyet foglalják el. Nemesak neki a nézete, hanem már a minisztertanács is kimondotta, hogy a megyei székhelyek mindenike látassék el gymnasiummal, mert különben a székhelyeken összehalmozott állami törvényhatósági tisztviselők és honorációs osztály nem képes neveltetni gyermekeit.

Reméli, hogy a középiskolai tanárihiány is enyhülni, sőt pár év alatt teljesen meg fog szünni. Ami ezek után Gyula város jogos ügyét illeti, kijelenti, hogy ő — noha nem ígérheti meg, hogy már a jövő évi országos költségvetésben megteszi az előirányzatot is rá de nyomban tárgyalásokat indít meg a gymnasium ügyében és Gyula városának felajánlott áldozatkészsége mellett igéri, hogy a gymnasiumot létesíteni fogja.

A küldöttség zajos éljenzéssel fogadta a miniszter biztató s teljesen megnyugtató válaszát, — ezután átment a békésmegyei születésű *Zsilinszky* államtitkárhoz, ki szintén teljes támogatását ígerte meg. A gyulai küldöttség azután b. *Fejérváry* honvédelmi miniszternél tisztelgett a Gyuláról Nagyváradra helyezett huszárság helyett megígért honvédegyalog zászlóalj mielőbbi áthelyezését kérve.

A miniszter dr. *Lukács* György főispánnak mint küldöttségi szónoknak a gyulai lakáspangást kiemelő beszéde után megígerte, hogy

Éjfél tájban bucsuzott el Ő Excellenciája a tisztikartól, nyomon követték a törzstisztek s a vendégeket az őrnagy ur egész a kocsiig elkísérte. A fiatal tiszték még csak most kezdtek igazán neki látni a torkok öblögetésének s egyszerűen csak, hogy hogynem, az őrnagy is közöttük termett.

— Hát nekem nem adtok helyet az asztalnál, fiuk? — Kérdé fidelesen a mulatóktól. — Higgyétek meg, olyan veszettül szomjazom, hogy nem tudok lefeküdni.

— Tessék őrnagy ur, méltóztassék! kiabáltak a bentlevők és egyszerre három szék is huztak a megtért hadvezérnek.

— No gyerekek, — szólt az őrnagy ismét helyet foglalva — egy negyedóráskat még bizalmasan együtt töltünk! Tovább azonban nem maradhatunk. Isten ments! Ugy-e nem? És most fiaim jegyezzétek meg, az én vendégeim vagytok mindnyájan. Hé, pinczér! Neszmélyit ide, még pedig a javából.

A poharak sűrűn váltakoztak, az idő telt, az órák repültek.

— Fiuk, nem kellene-e már hazamennünk? — szólalt meg újra az őrnagy. Biz' Isten berugtok és orra buktattok engemet a gyakorlatnál.

— Mi és a berugás! Hogy jut az eszébe őrnagy ur? Ne féljen őrnagy ur, a szemlén úgy fog menni minden, mint a karikacsapás! Mi félünk egész biztos lehet. Oh egész bátran elidőzhetünk még egy újabb félóráskat!

(Vége következik.)

mihelyt törvényhozási intézkedések a tervezett reformokat lehetővé teszik, már tett és ezuttal is határozottan ismételt ígérte be fogja váltani.

„A polgárság akarata.”

Egyik helybeli lapban a sertésvásár-tér ügyében irt czikk e czim alatt: »A polgárság akarata« mondja el nézeteit.

Bevallja, hogy egy évtizeddel ezelőtt két párt harczolt; az egyik a lóvásár-tér, a másik a Kommandans-rét mellett volt. A lóvásár-téri győzött. Most azonban egy évtized alatt ugy megerősödött a Kommandans-rét pártja, hogy most körülbelül keresztül vihetné azt, miszerint az egy évtized előtt a nagytöbbség által jónak ítélt alkotásokat felforgassák és megsemmisítsék és az adózó polgárság rovására új költségeket okozzanak.

Ez ám a gyönyörű logika!

Ebből az következik, hogy minden tíz év-100.000 forintos experimentumokat újra kezdjünk azon czim alatt, hogy ez a polgárság akarata.

Feltéve — de meg nem engedve, — hogy valóban egy nagyobb többség óhajtana így gazdálkodni, akkor is első sorban kötelessége a polgármesternek és tanácsnak ezt megakadályozni; vagy ha ezek részéről ez nem történnék, akkor igen is a minisztert kell felvilágosítani, hogy megismerje az ilyen decetnumos elveket, melyek szerint természetesen, ha egy évtized alatt ismét a lóvásár-téri párt erősödne meg, akkor ismét a visszahelyezést kellene tárgyalni, és így hossza-vége nem lenne az ide-oda helyezésnek; a mi a polgárságnak rövid idő alatt egy félmilliójába kerülhetne.

Hát aztán melyik miniszter engedheti ezt meg?!

Aztán, ha már szeretik a nagyást czimkén, ne tessék olyan nagyon kicsinyleni a másik pártot, ne tessék olyan roppan izmosnak nézni a katona-városi pártot, mert ugyancsak ismeretes, hogy a legutóbbi megfélembendező határozat kivételére a 29 főnyi többség majd fele részben az irányát tévesztett tanács szavazatából került ki.

Azon komoly iparos polgárok nagy része, kik nem vettek részt ezen közgyűlésen, csak azért maradtak távol, mert teljesen megbiztak ügyük igazságos voltában: még álmukban sem gondolták, hogy még a tanács is saját első véleményével ellentétbe jöjjön; de legjobban meglepte őket az állatorvos magatartása.

Ne nagyon fenyegetőzzenek a zöld asztalnál való katonavárosi többséggel, mert megemberelheti magát egyszer ez a nagyváradai közönség.

Azután az ipartestület és kamarájával se tessék olyan nagyon fenhargon való emlegetésben tetszelegni, mert éppen egy tekintélyes nagy része az iparosságnak foglal ezzel szemben állást.

Hogy mennyire rozsdásak ezen félnek fegyverei, majd elvállik, noha ezeknek nem szokásuk mások fegyvereit ócsárolni, — t. i. azon másoknak, kiknek nem kell százezer forintos hid, hanem csak az kell, hogy minden évtizedben összeverődő többség szerint 100 ezer forintos költség megújítassék azon czim alatt, hogy ez a polgárság akarata.

Végül azt mondja nevezett czikk, hogy a mit a Kommandans-rét pártja kér, az a város fejlődésének nélkülözhetetlen tényezője.

Itt természetesen azt kell alatta érteni, hogy az a Katona-város nélkülözhetetlen tényezője.

Ugyan kérem, hadd süssön a nap arra a szegény Ujvárosra is; engedjék meg, hogy a vasutról egy itt szükségképpen felállítandó hidon keresztül barom és sertés egyenesen ide juthasson a vásártérre és vágóhidra és ha már a vágóhidat nem vihetik el, hagyják itten a baromvásárteret is. A hid felállításának szükséges voltát se tessék rossz néven venni, mert ennek ezen a részen az összes kaszárnyák is nagy hasznát veendik. De nem a káptalan érdeke, mivel erre semmi szüksége. A káptalani csorda sem jár már az őssi-i pusztára, hanem a micskei pusztára.

Különben meg vagyunk győződve, hogy a törvényhatóság komolyabb része nem is óhajlja az ilyen elvnlküli felforgatást, mely az adózó polgárokat érzékeny költségekkel sújtaná. Ha azonban megkivántatik, akkor felebbzéssel szokott az ember élni, de nem a gyengeség érzetében, hanem az igazság öntudatos érzetében.

Végül igaz ugyan, hogy a miniszter alternatíva elé állította szük terminusával az ügyet, de abból éppen nem következik az, hogy ideiglenesen a sertésvásár a lóvásár-tér mellé ne kerülhetett volna, sőt éppen az ide helyezést lett volna a legtermészetesebb megoldása ez ügynek.

Több városi polgár.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

- Junius 17. A vadásztársaság gyűlése délután 5 órakor.
 Junius 17. A városi jogügyi szakbizottság ülése d. u. 4 órakor az Apollóban.
 Junius 20. A biharmegyei községi és körjegyzők egyesületének gyűlése d. u. 4 órakor a Zöldfában.
 Junius 25. Petőfi ünnepély a Kereskedelmi Csarnok dísztermében d. e. 11 órakor.
 Julius 9. A 48-as Népkör házias táncvizalma a Karger féle nyári mulatóban.
 Julius 9. A 48-as kör nyári mulatsága a Karger vendéglőben.

* **Törvényszéki kinevezések.** A magy. kir. igazságügyminiszter dr. *Thury* Endre nagyvárad kir. törvényszéki aljegyzőt jegyzővé, *Vass* István nagyvárad kir. törvényszéki díjnokot irnokká nevezte ki a nagyvárad kir. törvényszékhez; *Száva* Antal margittai kir. járásbirósági irnokot a nagyvárad kir. törvényszékhez helyezte át hason minőségben.

* **Goldis püspök fölszentelése.** *Goldis* püspök királyi megerősítését e héten várják. A megerősítés leérkezése után *Metianu* metropolita *Popea* karánsebesi püspök segédletével *Goldist* azonnal fölszenteli Nagy-Szebenben. Aradon Péter és Pál napján (június 29-én) lesz az installáció.

* **Biharmegyei közgyűlése.** A jövő hét szerdáján tartja Biharmegye törvényhatósági bizottsága rendes nyári közgyűlését. Ennek egyik legfontosabb tárgya: a margittai főszolgabírói állás betöltése. A központon azt akarják, hogy Margittára *Nyisztor* Alajos m.-csékei főszolgabíróvá válasszák, míg m.-csékei főszolgabíró *Szöllőssy* Ferencz szolgabíró legyen. A Margitta környékén lakó bizottsági tagok azonban *Jezer-niczky* Dénes szolgabíróat akarják a margittai főszolgabíró állásra megválasztani. — Ezen kívül még több fontos ügy is kerül a zöld asztalra, a közel 300 tárgy között.

* **A választók névjegyzéke Biharmegyeiben.** A választók összeírásánál követett visszajelések meggátolását célozza *Szél* Kálmán miniszterelnök azon leiratával, amelyben szigoruan meghagyja a követendő eljárást, hogy a választók összeírása mindenben a törvény előírása

szerint történjék. A rendelet egy pontja azt mondja, hogy felveendő a választók közé az is aki $\frac{1}{4}$ urbéres telekkel bír. Nagyvárad városánál, mikor a központi választmány foglalkozott a miniszteri leirattal, élénk eszmecsere fejlődött ki, hogy miként állapítsák meg Nagyváradon az $\frac{1}{4}$ urbéres földnek megfelelő adómenyiségét. — Biharvármegye központi választmánya tegnapi ülésén szintén ilyen kérdés felett vitatkoztak. A választókerületek betérjesztették jövő évre összeállított névjegyzéket. Ezeket tárgyalták. A többi között Bihar-Udvári község névjegyzéke jött szóba. Bihar-Udvariban $\frac{1}{4}$ jobbágy telek a Mária Terézia-féle összeírás szerint 6 hold és 1400 négyszögöl. A tagosításnál a remanentiális földek és a legelő osztás által az $\frac{1}{4}$ jobbágytelek nagyobbodott. Míddőn a választók összeírására került a sor, a község jegyzője kérdést tett *Szathmáry-Király* Andor főszolgabirónál, hogy az összeírásnál alapul a Mária-Terézia-féle összeírásnak megfelelő mennyiséget vagy a tagosítás utáni változott állapotot vegyék. A főszolgabíró válasza az volt, hogy azon az alapon teljesítsék az összeírást, mint tavaly. A névjegyzék el is készült a főszolgabíró rendelete szerint s így került a központi választmány elé. A tanácskozáson nagy vita fejlődött a kérdés körül. *Wallner* Ödön főügyész helyeselte az összeírást, míg *Vidovich* György és *Hegyesi* Márton erősen vitatták, hogy törvénytelen alapon történt az összeírás s annak megsemmisítését és az új összeírás elrendelését kívánták. A többség a mellett nyilatkozott, hogy most már nincs idő az új összeírásra s különben is nincs felszólaló panaszos az összeírás ellen. Jövőre azonban már a törvényes urbéri $\frac{1}{4}$ telek fog alapul vétetni. — Kapcsolatosan megemlítjük, hogy Biharvármegyében az elmúlt évben 24,000 választó lett összeírva, míg most 30,000 választó van a névjegyzékekbe. *Biharvármegyében* tehát 6000-el szaporodtak a választók.

* **Uj beosztás a rendőrségnél.** A főkapitányi hivatalnál a napokban több rendbeli változtatás történt az egyes osztályok elhelyezése és az azokat vezető rendőr hivatalnokok személye tekintetében s az új rend pár napja életbe is lépett. Nevezetesen a cselédügyosztály áthelyeztetett a rendőrorvosi osztály helyére. A cselédügyosztály vezetését a rendőrségtől eltávolított *Sarkadi* József helyett *Fassie* Sándor t. b. alkapitány vette át. Az ezáltal vezetett egészségügyi osztály vezetését viszont *Papolczy* Ferencz alkapitány vette a kezébe. *Patakyl* Károly helyettes rendőrbiztost a rendőrorvosi osztály ügyeinek vezetésével bízták meg. A többi maradt a régiben. És pedig: *Horváth* Géza biztos az elnöki osztálynál, *Kápolnay* Gyula az olasz, *Réz Bertalan* h. biztos az újvárosi és *Szabó* Gábor a velencei váraljai kerület rendőrbiztosa.

* **Szaporodnak a járványos betegségek.** Jó idő óta a fertőző betegségek Nagyváradon csak szörványosan fordultak elő, s általában igen enyhe lefolyásuk által nem öltöttek veszélyesebb jelleget. A mostani nedves, hűvös időjárás folytán a fertőző betegségek száma azonban az elmúlt utolsó fél hónapban erősen szaporodtak; különösen a kanyaró lépett fel nagyobb számban. Június 1-től 15-ig Nagyváradon megbetegedett: vörhenyben 12, kanyaróban 40, ronesoló toroklobban 1, hasi hágy-mázban 3, hűkhurutban 8.

* **Térzene.** A 37. gy. ezred zenekara kedvező idő esetén ma este 6—7-ig a Széchenyi téren játszik.

* **Véres verekedés.** A töltés szélén tegnap délután véres verekedés volt *Kádas* Imre és *Vida* Ferencz napszamosok között. A verekedésben *Vida* súlyosan megsebesült.

* **Pályázat táblabíró állásra.** A nagyvárad kir. Táblánál megüresedett bírói állásra pályázat van kiírva. Pályázati határidő 3 hét.

* **Uj elnökök a megyei bizottságoknál.** Biharvármegye állandó választmánya tegnap délelőtti ülést tartott, amelyen az elhunyt *Szász* Ágoston helyett a választmány elnökévé *Órley* Kálmánt választotta. — A III. szakosztályban szintén megüresedett *Echerolles-Krupér* Sándor halálával az elnöki tisztség. A szakosztály *Hegyesi* Mártont választotta elnökévé.

* **Elárverelt fürdő.** *Czirkvenicza* kies tengeri fürdőhelynek tegnap volt az árverése. A fürdőt összes felszerelésével s a *József főherceg* nevű díszes négy emeletes szállóval megvette *József főherceg* 250.000 forintért. A főherceg tegnap érkezett oda az árverésre.

* **Temetés.** Tegnap délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra néhai *Nurizsán* Péter nyug. fogyasztási adóhivatali pénztárnok hült tetemeit. A gyászszertartást *Kopis* József segédlelkész végezte. A koporsót szép koszorúk borították.

* **Dramai matiné a jogakadémián.** A külföld egy jeles recitátora *Morisson* Claude Oroszországból és Romániából jövet körutjában városunkban is megállapodott és holnap szombaton délután 4 órakor a következő műsor mellett lép fel a jogakadémia nagytermében:

Julius Cäsar és III. Richard Schakespeare-tól.
Die Zionstochter. Dr. Lippetól.
Uriel Acosta. Gutzkóvtól.
Mesék és humorisztikus történetek.

A művész németül, kívánatra angolul is játszik pár jelenetet az említett darabokból. *Julius Cäsar*ban 4 szerepet játszik. *Jegyek* ifj. *Berger* Sámuel kereskedésében kaphatók. Áruk 1 frt. Felhívjuk az idegen *Muzsa* kedvelőit az élvezetesnek ígérkező előadásra.

* **Iparosok figyelmébe.** Az aradi m. kir. állami fa és fémipar szakiskola igazgatósága közölte velünk a szakiskolát végzett növendékek névsorát. Felhívjuk azért az érdekelteket, hogy a mennyiben telepeiken szakszerűleg képzett géplakost, vagy asztaletst óhajtanak alkalmazni, e tekintetben közvetlenül a nevezett tanintézet igazgatóságához forduljanak. Nagyvárad, 1899 június 15. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara. *Janky* József, elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **Az adókiadó lajstromok közszemlén.** A III-ad osztályu kereseti adókat most vetették ki 3 évre. Mint már említettük, a III. osztályu kereseti adóját a legtöbb adózónak felemelték azon a czímen, hogy eddig nem volt arányos a kivetés. A lajstromok már közszemlére vannak kitéve a városi adóhivatalnál. Felhívjuk a közönség figyelmét, hogy ujonnan kivetett adóját tekintse meg, hogy ha a hivatást sérelmesnek találja, az ellen megteherse annak idején az észrevételeit.

* **Meglopott kereskedő.** Tegnap *Klein* F. kereskedő üzletébe ismeretlen tettesek beakartak hatolni, azonban a tulajdonos észrevette, mire a tolvajok megszöktek s csak kis értékű apróságot vittek magukkal.

* **Vilma királynőről.** Egy hollandi újság érdekes apróságot közöl most Hollandia fiatal királynőjéről. Nemrégiben Angolországban járt *Vilma királynő* s a walesi herceg egy udvari ebéden megkérdezte tőle, hogy mit tart az angol népről? A nyílt természetű, de egyuttal sovinszta királynő így felelt:

— Az angolokban most valóban sok szeretetreméltóságot és kedvességet fedeztem fel, ami annál kellemesebben lepett meg, mert a Hollandiában megfordult angolokról itélve, nem igen hittem ebbeli tulajdonságaikban.

Az őszinte válasz nagy derűtséget keltett. Érdekes a következő epizód: *Vilma királynő* egy alkalommal meghívta palotájában az udvari méltóságok gyerekeit és fényesen megven-

délgelte őket. Olyan szíves volt hozzájuk, hogy maga töltötte nekik a teát. A kis vendégeket nagyon meglepte ez s egy értelmes kis leány nem állhatta meg, hogy meg ne kérje a fáradozó királynőt: hadd segítsen neki.

— Most ti vagytok az én vendégeim, — mondotta a királynő, — majd ha hozzátok megyek, akkor ti önthetitek a teát s akkor szívesen ülök az asztalhoz.

* **A választók szaporodása Ujvároson.** Tegnap ért véget az újvárosi képviselő választók összeírása. Az összeírást *Szokolyl* Tamás ügyvéd végezte. Az újvárosi választók száma ezer harminczegy, míg tavaly csak hétszáz tíz volt s így a jövő évben háromszáz huszonegygyel több választó lesz, mint van az idén. A választók számának így nagymérvű szaporodását az új törvény idézte elő.

* **A pecze-szöllősi gyógyszerész új helye.** *Hankovits* Ferencz pecze-szöllősi gyógyszerész az iránt folyamodott az alispánhoz, hogy engedélyezze, miszerint gyógyszerészét a pecze-szöllősi u. n. *Lapos-legelőre*, *Csillagvárossal* szemben helyeztesse el. Ez által a gyógyszerész Nagyvárad város közvetlen szomszéd-ágába, de mégis megyei területre jönne. Ugy az alispán, mint a közigazgatási bizottság a kérelemnek helyt adott, Nagyvárad városa és a nagyvárad gyógy-szerészek azonban megfelelőbbték a megyei közigazgatási bizottság ezen határozatát azon alapon, hogy ez a közvetlen Nagyvárad határában sőt a *Csillagváros*on belül levő gyógyszerész a nagyvárad gyógy-szerészáraknak kárt okoz. A belügyminiszter azonban a közigazgatási bizottság határozatát helybenhagyta s úgy Nagyvárad városának, mint a gyógyszerészeknek a felelősségét elutasította.

* **Részeg fővel.** *Hoher* Jakab budapesti lakatos tegnap éjjel alaposan beállítva ment haza a *Kecske-utca* 4. sz. alatt levő lakására. Anynyira be volt dörrentve, hogy leült a földre és zokogni kezdett. Aztán pedig egy zerre csak előkapott egy revolvert és agyon akarta magát löni. De erősen ingadozván a beszédett nagymennyiségű alkoholtól, szerencsére csak a — hóna alatt lőtt el, úgy, hogy kárt nem tett magában. Mire aztán másodszor is magára akart löni, az elősietett házbelieliek kicsavarták a fegyvert a részeg ember kezéből. Most józan fővel *Hohernek* sejtelve sincs arról, hogy ő az éjjel mit akart csinálni.

* **Elragadt lovak.** A Nagy-pecze utcán elragadt két falusi ló. A lovak neki mentek az egyik háznak és pedig oly erővel, hogy a kocsi rudja eltört. A kocsisnak szerencsére baja nem lett, mert ideje korán elmenekült.

* **Felrobbantotta magát.** *Szarvason* óriási feltűnést kelt *Delly* Józsefnek, a gróf *Bolza* Géza uradalom kasznárjának öngyilkossága. A szerencsétlen ember már napok óta emlegette, hogy megöli magát, mert bemocskolták becsületét. A napokban ugyanis *Kmetz* Mihály kereskedőt hamis bukás miatt letartóztatták. Elfogatásakor azt vallotta, hogy a hiányzó árúk egy részét *Delly* nével rejtette el, a ki, mióta véletlenül meghallotta, hogy kicsoda váddal illetik, a kompromittálástól való félelmében még az utcára sem mert kimenni. Családja szorgosan ügyelt rá. Minden fegyvert gondosan elrejtettek előle, nehogy kárt tegyen magában: *Delly* azonban mégis talált módot, hogy végtelen szándékát végrehajtsa. Ma délelőtti irodájában megtöltött egy teás csészét puskaporral és föléje hajolva a jól összepréselt robbanó szert meggyújtotta. Fején, mellén és jobb karján súlyos égési sebeket szenvedett. A robbanásra összefutott házbelieliek még élve találták, de kevés a remény, hogy sebeiből meggyógyuljon.

* **A mérgekverőanya.** Most már kétségtelen és bizonyos, hogy a budapesti rendőrség gyanúja nem volt alaptalan, a mikor *Szivotánét* letartóztatta. A helyszínen megjelent rendőr-tisztviselő, *Székely* *Vladimir*, menten azt gyanította, hogy az asszony megmérgezte gyermekeit és hogy *Székely* igen helyes nyomon járt, az most derült ki. Tudvalevő dolog, hogy a mikor az

orvosok felboncolták a két gyermek holttestét, nem tudtak pozitív eredményre jutni, a 8 éves Szivota Anna felboncolásakor nem tartották kizártnak az orvosok, hogy a halált romlott kolbász, husmérég okozta, de azért szükségét látták a belek vegyi vizsgálatának, hogy a halálok egész határozottsággal legyen konstatahatók. Szintegy vegyi vizsgálatot tartottak szükségesnek a 11 éves Szivota Károly esetében is. Most döntő fordulat állott be a dologban. A vegyi vizsgálatot tegnap fejezte be a bírósági vegyészeti intézet és konstataulta, hogy a gyermekek arzénikumtól haltak meg. A lelketlen anya ölte tehát meg őket, hogy a gyermekeknek a lipót-szent-miklósi árva-pénztárnál elhelyezett 600 frtjához hozzájusson. Patkánymérget adott be nekik, úgy, hogy a mérget a kávéjukba keverte. Szivotánét a rendőrség már tegnapelőtt a kir. ügyészséghez kísérte át.

* **Füstbe ment pénz.** Nemesak a magyarok füstölnek el töméredek pénzt, hanem a francziák is. Mig Magyarországon a múlt évben 54 millió forint áru kincstári dohányt füstöltek el, addig a francziák 405.098.813 frank áru dohányt, szivart és cigarettet fogyasztottak. Egy-egy francziára 989 gram dohány jutott 10 frank 52 c. értékben. Magyarországon is körülbelül ennyi dohány-fogyasztás esik egy-egy emberre.

* **A Kanári szigetek megvétele.** A tizenkilencedik század végén már nemesak ágyukkal és hadsereggel, hanem pénzzel szerezik meg az államok gyarmataikat. Különösen jó előru-sítók a szegény spanyolok, akik annyit veszítvén, ily módon adnak túl még megmaradt gyarmataikon is, hogy a megfogyott állampénztárt megtöltsék. Legujabban, mint a Petit Bleu értesül, a Kanári-szigetek eladása iránt tárgyalnak a Kongó-állammal. A Kongó-állam állítólag öt millió pezétát kínált Spanyolországnak a Kanári-szigetekért. Egy brüsszeli távirat szerint különben a független Kongó-állam megezáfolja azt a hirt, hogy a Kanári-szigeteket megveszi.

* **Elveszett.** Tegnap este a színházban elveszett egy női arany nyaklánc. A becsületes megtaláló nagy jutalomban részesül, ha átadja a rendőrségen megtudható czimen.

EGYESÜLETEK.

Orvosok gyűlése.

Az «O. O. Szövetség» nagyváradai fiókja tegnap tartotta 2-ik közgyűlését dr. Konrád Márk kir. tan. elnöklésével. A tagok közül jelen voltak: Dr. Berkovits Miklós, Grósz Menyhért (titkár), Döry Ferencz, Grósz Albert, Edelmann Menyhért, Fisch Áron, Bartha János, Bartha Dezső, Mayer László, Fráter Imre, Ertler Mór, Altmann Jakab, Heimann József, Grosz Ignác, Lötte Lajos, Munk Béla, Gerő Sándor, Konrád Béla, Kutiák Ágost, Kornstein Lajos, Nemes Áron, Révész Vilmos, Baróthy Ákos, Szőlősy Ernő, Weisz Márton, Popovics Miklós, Waldmann Béla, Steier Rezső és Ullmann Jakab tudorok.

Dr. Konrád Márk elnöki megnyitójában előadta, hogy a szövetség, bár még a szervezéssel volt elfoglalva, az orvosi rend anyagi és ethikai érdekeinek előmozdításán fáradozott, melyekre nézve az erőket egyesíteni és megfelelő irányban terelni igyekezett.

Dr. Grósz Menyhért titkár kimerítő és irodalmi csinnal megírt jelentésében ismertette a működés tényezőit és eredményeit. Rámutatott a nyugdíjúgy fontos kérdése, a betegsegélyző pénztáraknál tapasztalt visszaélésekre, az ideai városunkban tartandó orvosi kongresszus előkészületeire. A közgyűlés helyeslő tudomásul vette a jelentést.

A pénztáros kimutatása szerint a szövetség múlt évi bevétele volt 175 korona, kiadás 123 korona.

Élénk eszmecsere folyt az orvosi rendtartás javaslatáról, melyet szintén Grósz Menyhért titkár ismertetett, nagyjában felemlítve a felhozott ellenvetéseket. Hozzászóltak: dr. Konrád Béla, ki a javaslatot általános tárgyalásul sem fogadta el, dr. Bartha J., dr. Gerő Sándor, dr. Edelmann M., dr. Weisz Márton, dr. Berkovits M., mindannyian pártolták és szükségesnek mondták ki a rendtartás megalkotását, a javaslat részleteinek helyesbitésével.

Az elnök lelkes meggyőződéssel argumentált az orvosi rendtartás szükségességéről mire a közgyűlés nagy többséggel el is fogadta a javaslatot és részletes tárgyalását rendkívüli közgyűlésre halasztotta.

Örömmel fogadták belépő tagokul: Dr. Grósz Albert és dr. Bodor Károlyt.

Ezután ujonnan megalakították a tisztikart, dr. Kutiák Ágoston korelnöksége alatt:

Elnökül egyhangulag: Dr. Konrád Márkot, alelnökül dr. Baróthy Ákost és dr. Kornstein Lajost, titkárul dr. Grósz Menyhértet, jegyzőül dr. Nemes Aront és pénztárosul dr. Révész Vilmost választották meg. A választmány tagjaiul: dr. Berkovits Miklóst, dr. Bartha Jánost, dr. Döry Ferenczet, dr. Edelmann Menyhértet, dr. Fráter Imrét, dr. Mayer Lászlót, dr. Korda Xálmánt, dr. Wunmer Juliánt, dr. Vári Szabó Bélát, dr. Kutiák Ágostont választották meg. Több tárgy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Este a közgyűlés tagjai a »Sas« éttermébe barátságos vacsorára gyűltek egybe és pár órát igen kedélyes hangulatban töltöttek el.

IRODALOM.

A távbeszélő vezérfonala. A telefon most már olyan mindennapi, de nélkülözhetlen intézmény, a melyet úgy a kereskedelemben mint más nagyobb forgalmu helyen jótéteménynek vesznek. Rengeteg időt és fáradságot takarítunk meg általa. És mégis kevesen tudják, hogy lényegében mi is az az »ördögös masina.« Rácz Gyula nagyváradai posta-távirda segéd tiszt ismerteti most tövérdi-hegyire a távbeszélőt, annak elméletét, kezelését. A mű első sorban a posta-távirda alkalmazottjának kiképzésénél tesz hasznos szolgálatot, de igen fontos a város hálózatba bekapcsolt előfizetőknek is, akik a telefon szerkezetével megismerkedni óhajtanak. Tájékoztatóul közöljük a következő megrendelési felhívást:

A posta és távirda intézet alkalmazottjainak kiképzésénél most már igen nagy súlyt fektetnek a távbeszélőre is. A távbeszélő rohamos fejlődése és ama tény, hogy jelenleg már majdnem minden nagyobb posta-távirda hivatal egyszersmind távbeszélő állomással vagy központtal van felszerelve, szükségessé tette egy oly kézikönyv összeállítását, mely a távbeszélő elméletét és kezelését rövid és könnyen érthető modorban ismerteti.

Midőn egy ily — magyar nyelven önállóan még nem létező — mű összeállítására vállalkoztam, ama czél vezérelt, hogy mindazoknak, kik a távbeszélővel megismerkedni óhajtanak, egy — az igényeket teljesen kielégítő — munkát szolgáltatassak kezeikbe.

«A távbeszélő vezérfonala» kérdésekben és feleletekben tárgyalja a távbeszélőnél előforduló inducált áramok sajátságait és működését; éles megkülönböztetést tesz a mágneses-inductio és az elektromos inductio között. Tárgyalja a mágneses távbeszélőket, az elektromos távbeszélőket; a távbeszélő állomás beszélő, hallgató és csengető készülékeinek egyes részeit; az áram keringések útjait. Továbbá a 10-es és 25-ös kettős vezetékű központi váltók szerkezetét, kezelését; kiterjeszkedik a távbeszélőben és annak vezetékén előfordulható zavarokra, azok okaira és következményeire.

Dacára annak, hogy a 4 ivre terjedő mű a benne előforduló 53 ábra miatt igen költséges, annak beszerezhetési árát a lehető legkisebbre szabtam, hogy az mindenki által könnyen hozzáférhető legyen. »A távbeszélő vezérfogulá«-nak ára

05 kr. mely összeg postautalványon küldendő czimemre: Nagyvárad, főposta. Rácz Gyula, postaláv. st.

Igazságszolgáltatás.

Diplomátlan doktor. Az a bünvádi feljelentés, mely ma érkezett a kir. Járásbíró-sághoz, irgalmatlanul teleplezi dr. Mendel Henriket, aki e néven szerepel a főváros jobb kö-reiben. A panasz szerint Mendelnek nincs diplomája és mégis mindenfelé úgy viseli magát mintha ügyvéd lenne. És ha a dolog csak ennyiből állana, még nem is esnék az súlyosabb beszámítás alá. De Mendel, aki állítólag az elemi iskolákon túl sohasem vitte s valahonnan a külföldről került Budapestre, a doktori czimnek felhasználásával kitűnően ért ahhoz, hogy jövedelmező állásokra tegyen szert. Így a többek közt jogtanácsosa egy omnibus vállalatnak s ez állásban évi 300 forint fizetést huz. Még érdekesebb a legujabb vállalkozása. Ugyanis Mendel, hírszerint, most egy automobil-részvénytársaság létesítésében sántikál. Az első lépést már meg is tette ennek az érdekében. Nehány nap előtt ugyanis, tán ép neki magának az ügyeskedése folytán, lapokban egy kis hír jelent meg, tudatva, hogy Budapestben megalakult az első automobil-Klub. A hírlapi közlés szerint a Klub elnökéül Miklós Ödön nyug. államtitkárt, alelnökül Münnich Aurél orsz. képviselőt »sikerült« megnyerni. A választmányban is tekintélyes férfiak jutottak s a ki-nek az illetőket megnyerni »sikerült«, persze nem más, mint dr. Mendel Henrik, a ki szerényen az ellenőri állással elégedett meg. A terv szerint néhány automobil kocsi kerül az utczákra, aztán jön majd a »gründolás« és a részvények jegyzése, ha ugyan akad áldozat. A királyi büntető járásbírósnál zugírászat és czimbitorlás vádjával illetik Mendelt, aki ellen már legközelebb megtartják a tárgyalást.

Gyermekeinek gyilkosa. Kopf Mari cselédeány a vidékről került fel a fővárosba és egy város-majori vendéglőbe állott szolgálatba. A szép tizenhét éves leány csakhamar áldozata lett a vendéglőt látogató katonának egyikének, Schmier Jánosnak. Mikor a gyermek megszületett, az anyja dajkaságba adta és 14 forintnyi havi bérének a felét a gyermeke tartásdíjába költötte.

Egy év mulva már oly csekély bért kapott, hogy havonta 7 forintot nem birt fizetni kis leányáért. Azután hely nélkül is maradt és sehogy sem birt fizetni a gyermekét ápoló asszonynak.

A gyermeket rongyok között, piszkosan, betegem találta, a mikor meglátogatta. A keserűség rettenetes tervet fogamzott benne. Elhatározta, hogy megöli gyermekét. Kiment vele a Dunaparra és beülte a vízbe. Azután öngyilkos akart lenni, de tervét nem hajtotta végre.

A budapesti törvényszék szándékos emberölés büntette miatt vonta felelősségre. A tárgyaláson megjelent a csábító férfi is, aki az elnöknek arra a kérdésére, hogy nem sajnálja-e a leányt, akit szerencsétlenné tett, cinikusan azt felelte:

— Nem. Mondtam neki, ha anyém a gyermek, pörölgjön be és akkor fizetek.

A törvényszék öt évi fegyházzal sújtotta a vádlottat, amely ítéletet a tábla is megerősítette. A kuria mai ülésében Mikó bíró előadása alapján helybenhagyó ítéletet hozott.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: dr. Gedeon László.

- 1017 Gyurik Jánosné s. t. — Csernák Márton s. t.
1020 Fábán István és neje — Elek Ferencz s. t.
1419 Az érmelléki takarékpénztár — Ziehermann Miklósné.
1426 Viktória takarékpénztár — Mornailla József.
1455 Viktória takarékpénztár — Mornailla József.

1459 Vas István — Szatmári Zsuzsanna.
1475 Reisz testvérek s. t. — Reich B. Károly.

Előadó: *Fráter Imre.*

300 Domokos Mária s. t. — yer
András s. t.

314 Vancsik András s. t. — Balogh Judit s. t.
1402 Nagyváradi város — Veiszlovits Adolf
és t. kisajátítási ügye.

1575 Nagyváradi város — Veiszlovits Adolf
és t. kisajátítási ügye.

1458 Sántha Lujza hagyatéki ügye.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

1444 Viener Adolf és fia — Aradmegyei
takarékpénztár.

1446 Fischer M. — Örley Béla.

1473 Német-szentpéteri takarékpénztár — Boata
Györgye s. t.

1481 A hazai általános biztosító társaság —
Kun Imre.

1309 Petrovits Antal — Lőrincz András
és neje.

1404 Tarr György s. t. cégbejegyzési ügye.

1405 Hazai általános biztosító társaság —
Osváth Demeter.

1490 Berger Ignác — Vallisch Antal s. t.

Előadó: *dr. Imrik Péter.*

1380 Sonnenfeld és Bing cég esődügye.

1356 Sztójka József — özv. Róth Ignáczné.

1359 Decsey József — Kohn József.

1406 Hazai általános biztosító társaság —
Toja János.

1407 Hazai általános biztosító társaság —
Andor Tógyer.

1482 Hazai általános biztosító társaság —
özv. Mile Imréné.

1418 Szikszay Lajos — Stern Lipót.

1472 Baum Ferencz — Paksi Márton.

1491 A bécsi hitelező védegyelet — Rosenblüh
Dávid.

1501 Pavoletti Mihály — Simon Jenő.

1513 Leipnik Nándor — Polinazsek Vincze.

S P O R T.

Tornaverseny. A kedvezőtlen időjárás folytán a »Sport«-téren tervezett tornaversenye a közs. polg. fiiskolának intézeti tornatermében tartott meg csütörtökön d. u. 3 órakor dr. Hoványi Géza vizsg. biz. elnök jelenlétében s a következő műsorral. 1. Menetgyakorlatok, szabadgyakorlatok, botgyakorlatok, ellenvonulás 3—4 oszt. 2. Mászarszereny I. és II. osztály; díjat nyertek: Kis Viktor I. o. t. 1 frtos diszitve, Mertz J. I. o. t. 1 korona, Tóth Pál II. o. t. 1 frtos diszitve, Bene L. II. o. t. 1 korona. Magas ugrásból díjat nyertek: Balázsházy Gy. III. o. t. 1 drb 2 frtos diszitve, 145 cm. ugrással, Róth Adolf IV. o. t. szabályos ugrásért (130 cm.) 1 drb diszitett 1 frtos. Távolugrásból díjat nyertek: Balázsházy Gy. III. o. t. 400 cm. távolság, 1 drb 2 frtos diszitve, Kerezi J. IV. o. t. 400 cm. távolság, 1 drb 1 frtos diszitve, Rác Miklós III. o. t. 400 cm. távolság, 1 korona, Róth Adolf IV. o. t. 1 korona. A szép verseny díjakat dr. Hoványi Géza biz. elnök ajándékozta. A verseny és vizsgálat szép sikerért Oó Dezső torna-tanárt illeti az elismerés.

TANUGY.

Gazdasági ismétlő iskolai tanítók kongresszusa. Almássy Ferencz, a Székesfejérváron megjelenő »Gazdasági Tanító« szerkesztője mozgalmat indított a gazdasági ismétlő iskolai tanítók körében, hogy azok tekintenek meg tömegesen a szegedi mezőgazdasági országos kiállítás s egyben tartanak ott egy országos értekezletet. Az elvetett mag termékeny talajra talált a tanítók ismert lelkes karának körében, mert mint *Almássy* a kiállítási irodához intézett levelében jelzi, az ország legtávolabb vidékeiről és számosan jelentették be részvételüket. Eddig mintegy 150-en jelentkeztek s újabban utazási, szállítási és ételmezési kedvezményeket is biztosított; a rendezőség a ta-

nulmányi kirándulásra résztvevők számára, s így remélhető, hogy több száz gazdasági ismétlő iskolai tanító fogja a kiállítást meglátogatni és a tanítói kongresszus élénk érdeklődés között fog lefolyni.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Péntek: *Carmen* 1-ször.

Szombat *Carmen*.

d. u. *Székéhez lánczott király*

Vasárnap: *leány* 1-ször.

este *Egy honvéd története*. 1-ször.

Műsor-változás. *Perényi* Margit betegsége miatt a műsor megváltozott és ehhez képest pénteken *Nebántsvirág*, szombaton *Bajjazók* és *Rózsatövis*, vasárnap pedig *A cigány* kerül színre. *Carmen* a jövő hétre halasztott.

A Teknősbéka kimulása.

Sok mindenek dacára tegnap oly kevesen nézték végig a Teknősbéka című förtelmes-séget, hogy valamire való választmányi ülésen ha ennyien jelennek meg, szükségessé válik a tagok összeszámítása. Kimult tehát végkép, nem izlett senkinek s elejét vette azon eszeveszett állapotnak, hogy az állam saját pénzével segítse elő lakói közt az erkölcsi depravációt. Nem jövedelmez ez a darab, tehát ez is alapos reményt ad arra, hogy az államilag dotált nemzeti műintézetben többé előadásra nem kerül.

A Teknősbékának különben méltó párja akad. Címe: »A férj vadászni jár«, írta Georges *Feydou*, bemutatóra a Vigszínházban került tegnap este s a darabról a főpróba után egyik esti lap a következő jellemző sorokat írja:

Szent »Teknősbéka«, te méltatlanul rágal-mazott ártatlanság! Milyen erkölcsnemesítő, naiv látványosság ez felsőbb leányok számára, ehhez az arczpíró trágársághoz képest, a melyet ma fognak bemutatni a Vigszínházban, »A férj vadászni jár« ezimen!

Azok a bizonyos huszár őrmesterek, a kiket a tegnapi főpróbára nem hívtak meg, ismét fényes alkalmat mulasztottak el az elpirulásra.

A mai előadást zavartalanul végignézhetik. Merthogy a hölgyek nem fogják végignézni, az valószínű.

Szerencse, hogy az igazgatóság ennyire a szezon végére tette ezen bemutatót. Így remélhetőleg a fővárosi közönség a jövő szezon elejéig elfelejti az obszcoenitást a melyet a darab színrehozása által elkövettek.

A bohózat meséjéből a következő szemérmesebb részleteket elmondhatjuk: stb. stb.

No ha így van, úgy még látni fogjuk!

(M. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes. 36

— Mi nem tetszett? A grófra hiába számítottam. Áda mondott egy pár szót az imént... alig törődött velünk.

— U—ugy! Na, ti asszonyok mindjárt azt is hiszitek, hogy a ki rátok néz, halálig szerelmes belétek. Én sohasem bíztam igazán a grófban és őszintén megmondva, nem sirok utána. A ki sokat adhat, sokat követel; én pedig parancsolni akarok vejeimnek és nincs semmi kedvem az ő előírásukat követni.

— Ettől a veszedelemtől szerencsésen megszabadultál, — felelte gúnyosan. — Különben én is azt mondom: jó ez így; a gróf nagyon gögös ember.

— Azt nem mondhatnám. Velem szemben nagyon előzékeny volt, néhány előkelő urnak is bemutatott. Mindenesetre jó helyre utasított annak idején nemesítésem ügyében, mert Hagen udvari tanácsos ma félrehítt és kijelentette, hogy ügyem a legszebben halad előre; a malomipar terén szerzett érdemeimet fogják a nemesség-jel jutalmazni.

— No, legalább azt elértük! — Starkenbachné könnyebben lélekzett föl.

X.

Másnap, midőn Starkenbach villásreggelie után dolgozószobájába vonult, nagy ámulatára jelentették, hogy dr. Ganermann fontos ügyben beszélni óhajt vele. Csodálkozása azonban legottan méregre változott, mihelyt a fiatal ember előadta, hogy Áda kezét kéri. Tökéletes bolond volt-e ez a vagyontalan ember, hogy a szép és gazdag Ádát meg merete kérni? Aztán nem is a legmélyebb alázatosság könyörgő hangján, hanem oly módon, mintha csak jogát követelné, mintha a leány szívét már megnyerte!

A malomtulajdonos természete nyers volt és hirtelen. Minthogy világéltében tenyerén hordozta a szerencse, nem is iparkodott szenvedélyét soba féken tartani. Iszonyu dühbe borult, valahányszor akarátának útját állta valami. Felugrott, mérgesen föl és aláment néhányszor a szobában, azután szétterpesztett lábakkal Ganermann elé állt, a ki szintén fölemelkedett és nyugodtan, dactól és hamis alázatosságtól egyaránt menten, várt a kítőző viharra.

— Feleségem tud-e valamit a szerelmi kalandról? — kérdezte durván.

— Azt hiszem, hogy Áda kisasszony ma közölni fogja vele.

— Tehát a szülők háta mögött történt a családság!

— Hátuk megett egyáltalán semmi sem történt, szemeik előtt folyt le az egész. Én soha nem titkoltam Áda kisasszony iránt érzett hódoló tiszteletemet. Mielőtt azonban viszont-szereméről meg nem győződtem, nem volt okom kegyedhez fordulni. Tegnap nyilatkoztam a leány előtt, ma eljöttem atyjához, a családság vádjá tehát magától elesik.

— Beszélhet akármit, viselkedése vakmerő marad a legfelső fokban. Miből akar tulajdonképen élni? Természetesen Áda pénzéből?

Ez otromba beszédmód Ganermann arcába kergette a vért; azonban haragját leküzdve, nyugodtan felelt.

— Hogy Áda...

— Mondja legalább Áda kisasszony!

— Hogy Áda kisasszony gazdag, mindenesetre oly körülmény, mely gondolkodóba ejtett; máskülönben én sem vagyok teljesen vagyontalan. Mult évben örökölttem kereszt-atyámtól néhány ezer forintot, azonkívül megvan a rendes fizetésem...

Starkenbach mérgesen felkaczagott.

— Fizetése! Az talán elég lesz Ádának ruhára, ha nagyon összehuzza magát. Nevetséges, azt a rongyos pár ezer forintot fel is említeni! Van magának csak megközelítő fogalma is arról, hogy mit emészt föl Áda egy év folyamán? Ő takarékosághoz nem szokott.

— Ha szeret meg fog a kevéssel is elégedni és beletörődik szegény anyagi viszonyaimba. Különben mind a ketten készek vagyunk legközelebbi előléptetésemig várni. A jövő boldogság biztos reménye csak sarkalni fog, hogy minél előbb magasab polczra emelkedni törekedjem.

— Igen lekötelez. Sajnos azonban, nincs abból az agyagból gyurva, melyből államférfiakat alakítanak. Különben tisztán kimondom, leányomat koldusfélnék nem adom. Viktória kitűnő üzletemberhez ment, ki most is nagy segítségemre van és halálom után átveszi az üzletet és a szerzett vagyon orozslánrészét fogja örökölni. Azért marad még annyi, hogy két legifjabb leányom számára kedvem szerint választhatok vőket. Szidónia számára szerény követelésekkel léptem föl, mert csunya; odaadtam a vagyontalan alezredesnek, bár tudom, hogy magasabbra bajosan viszi. De Áda és Eufémia szépek, azoknak grófokat és hercegeket kaphatnak.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A Széll kabinet új alakulása.

Budapest, június 15. (Saj. tud. táv.) Politikai körökben ismét szóba került a Széll kabinet rekonstrukciója, mely még jóval a kiegyezési válság megoldása előtt is élénk vita tárgyát képezte és annak lehetősége most a válság eldöntése után mind szebb színben tűnik föl. A rekonstrukció pedig végbemenne a kiegyezési javaslat letárgyalása ill. a kiegyezés megkötése után. Ez alkalommal betöltésre kerülne a belügyi tárca s a pénzügyi tárca megváltoznék.

Tiltakozás a revízió ellen.

Páris, június 15. (Saját tud. távir.) A Dreyfus-ügy tárgyalására folynak az előkészületek. Az ügy egész iratcsomóját megküldték már a rennesi törvényszék kormánybiztosának, a bresti prefektus pedig már megkapta a kormány rendeletét Dreyfus partra szállítására. Rennesben a törvényszék kifüggesztett ítéletét bemocskolták. Brestben a tisztek a Dreyfus-ügy miatt összeveszttek egy vacsorán a gimnáziumi tanárokkal, melyből két párbaj is keletkezett.

Harc Szerbiában.

Budapest, június 15. (Saj. tud. táv.) Belgrádból sürgönyzik, hogy fegyveres albán bandák betörték a szerb határra s ott nagy pusztítást, rablást vittek véghez. A fegyvertfogott lakossággal és katonasággal egész nap harcban állottak, melynek több halottja és sebesültje van. Az albánok között kétezer fegyveres török katona is van. Belgrádban óriási izgalmat okozott e hír s katonaság ment a határra a lakosság megsegítésére.

Az új francia kormány.

Páris, június 15. *Poincarre* elvállalta a kabinet megalakítását. A hadügy-miniszterséget magának tartja fenn. Programjában benne van a Dreyfus-ügy lebonyolítása.

Az osztályosjáték huzása.

Budapest, június 15. (Saját tud. táv.) Hetvenötézer koronát nyert 47661. huszonötézet a 63391. sz. sorsjegy.

A francia kormányválság.

Páris, június 15. Poincaré folytatta a kabinetalakítás körül való fáradozását és különösen Krantz-ot unszolta, hogy lépjen be az új kabinetbe. Krantz-cal való beszélgetésének állítólag nemcsak az volt a célja, hogy Krantz tartsa meg a hadügyi tárczát, hanem arról is tanácskozott vele, meddig szabad mennie a Dreyfus-ügy lebonyolításában. Hír szerint Krantz maga is világosságot akar nyerni bizonyos pontokra nézve és azért Casimir Perier-vel konferált a volt elnöknek a semmitőszék előtt tett vallomásra vonatkozólag. Delcassé határozottan kijelentette Poincarénak, hogy csak a külügyi tárczát venné át. Bourgeois kifejtette Poincaré előtt, hogy hági misszióját nem hagyhatja abba.

Az utolsó órában a vélemények nagyon szétágazók, de tulnyomó az a nézet, hogy Poincaré végre mégis elvállalja a kabinet-alakítást.

Páris, június 15. A lapok Poincaré lépéseiből azt következtetik, hogy Poincaré nagy többségre törekszik és azt a meggyőződésüket fejezik ki, hogy fáradozása sikeres lesz. Poincaré ma délelőtt Ribot-val, Méline-vel és Sarrien-nel fog tanácskozni. A szocialisták és szocialista-radikálisok azt fogják követelni az új kormánytól, hogy védje meg a köztársasági intézményeket, fojtja el a reakzionárius csínyeket és bonyolítsa le a Dreyfus-ügyet minden következményével egyetemben. Némely lapok azt hiszik, hogy a Poincaré-féle kombináció dugába fog dőlni. A konzervatív lapok azt írják, hogy Poincaré kudarcza a radikálisok túlzott követeléseinek következménye lesz, mert a radikálisok maguk számára követelik a fontosabb tárczákat. A Journal szerint Bourgeois nem akarta elvállalni a külügyi tárczát. Bizonyos, hogy Delcassé megtartja tárczáját. Legtöbb bajt okoz a belügyi tárca betöltése. (Magy. Táv. Ir.)

A cukorprémiumok.

London, június 15. Tegnap a parlament elé terjesztették azokat az iratokat, a melyek a cukortermelésre és kivitelre Franciaország, Németország és Ausztria-Magyarország részéről engedélyezett közvetlen és közvetett prémiumok visszafizetéséről szólnak. (Magy. Táv. Ir.)

A Fülöp-szigetek.

Washington, június 15. Otis tábornok táviratozza Manilából: Lawton tábornok csapatai, a melyek az országnak Bokolortól délre eső részét tartják megszállva, a Zapote folyó mentén és a Bakolor felé vezető úton rekognoszálásra indultak nyugati és déli irányban. A Filipinnek visszavonultak Imosz felé. Tegnap heves ütközet volt. Az amerikaiak vesztesége 10 halott és 40 sebesült. A Filippinek vesztesége igen nagy. Valószínű, hogy a Filippinek a déli tartományokban már nem fognak nagy ellenállást tanúsítani. (Magyar Távirati Iroda.)

A macedón határról.

Szófia, június 15. A macedón határra eddig a következő csapatokat küldték ki: Dubniczába és Kusztenilbe az I. lovasezredet és az I. gyalogezredet, Szófiából Pesterába egy zászlóalj gyalogságot és a 4. lovasezredet Filippopolyból. (Magy. Táv. Ir.)

Örmény dolgok.

Konstantinápoly, jun. 15. Örmény forrásból eredő jelentések szerint, a melyek azonban még megerősítésre szorulnak, a bitliszi vilájetben a legutóbbi zavargások alkalmával állítólag 800 örményt öltek meg. A legutóbb tartott rendkívüli miniszteri tanácskozások a bitliszi eseményekre és a hági konferenciának a választott bíróságokról szóló javaslataira vonatkoztak. (Magy. Táv. Ir.)

Velasquez emlékezete.

Madrid, június 15. Tegnap a királyi család és a diplomáciai testület jelenlétében ünnepiesen leleplezték Velasquez szobrát. Dubsky gróf osztrák-magyar nagykövet koszorút tett a szobor talapzatára. (Magyar Távirati Iroda.)

Az alaskai határkérdés.

London, június 15. A Reuter-ügynökség jelentése szerint az alaskai határkérdés dolgában ideiglenes egyezményt kötöttek, a mely az angol-amerikai bizottságnak augusztusban leendő összeüléséig érvényes. (Magy. Táv. Ir.)

Transzvál.

Pretória, június 15. A volksraad elhatározta, hogy elfogadja a választói jogról szóló törvényjavaslatot, de mielőtt életbelépteti, kérdést intéz a néphez. Krüger elnök köszönetet mondott a volksraadnak és azt mondta, hogy Transzvál most nyugtalan idöket él és senki sem tudja, mi fog történni. A másik fél egyáltalán semmi engedményt nem tett, ő pedig többet nem adhatott meg. Nem akar háborút, de nem is tehet több engedményt. Isten mindig megoltalmazta a bürokat és visszaadta Transzválnak a függetlenséget, a melyet már egyszer elvettek tőle.

Johannesburg, jun. 15. A Transzvál elleni összeesküvés ügyében elhatározták, hogy a vádlottak ellen megtartják a fő-tárgyalást. Az államügyészség megczáfolja azt az állítást, hogy az angol kormány-nak tudomása volt az összeesküvésről. (Magy. Táv. Ir.)

London, június 15. A Times azt írja vezércikkében, hogy a Transzválna vonatkozó kékkönyv elfogulatlan elolvasásából két nagyfontosságú következtetés vonható. Az egyik az, hogy a kormány magatartását fokvárosi és transzváli képviselőinek tanácsa szabja meg, a másik az, hogy ezek a képviselők meg vannak róla győződve, hogy az uitlanderek panasza a megsértett önérzet igaz, ösztönszerű kitérése. A cikk végén a Times figyelmezteti Krüger-t, hogy a Gondviselés idővel megbünteti az igazságtalanságot, neki pedig tudnia kellene, hogy az a bánásmód, a melyben az uitlandereket részesíti, határozottan igazságtalan.

A Standard azt mondja, hogy a táviratoknak ebben a pillanatban való közlése formális nyilatkozata a kormánynak, a melynek nem szabad meghátrálnia.

A Daily News azt írja, hogy semmi sem mozdíthatja elő annyira a kérdés békés megoldását, mint az angol közvélemény egységének manifesztálása.

A Daily Chronicle azt mondja, hogy nemcsak gyalázatos dolog, de esztelenség is, ha ilyen jelentéktelen viszály miatt háborúra és pusztításra gondolnak.

London, június 15. A Daily Telegraphnak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel, hogy az angol kormánynak a politikai helyzetről való nyilatkozatát feszült kíváncsisággal várták. A kékkönyv közzététele növelte a félelmet, de az angol kormány erélyes magatartását helyesléssel fogadták. A natali lovassági raktárakba sok élelmi szert küldtek.

A Daily News-nek azt írják Fokvárosból, hogy Innes, a mérsékelt párt vezére nyilatkozatot tett közzé, a melyben felszólítja Hofmeiert, érvényesítse minden befolyását Krüger elnököl, hogy őt engedékenységre bírja. Hír szerint az oranjei kormány is igyekszik Krüger elnököt magánuton engedékenységre bírni. (Magyar Táv. Iroda.)

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása. A földmívelésügyi min. kir. miniszterhez a gazdasági tudósítóktól beérkezett jelentések alapján a vetések állásáról és a mezőgazdaság állapotáról a következő hivatalos tudósítást teszik közzé:

Június hó első harmadában országszerte szárazabb s hűvös szeles időjárás uralkodott, kisebb csapadéokban sem volt azonban hiány

sőt néhol a havasokon erősen havazott s ennek folytán, de az itt-ott előfordult kisebb mérvű jégeszések következtében is a levegő általában annyira lehült, hogy az ország nagy részében, különösen a keleti vármegyékben regelenként, június hó 8—9, 10, 11—12 és 13-án erősebb deret is észleltek, a minek káros hatását leginkább az érzékenyebb kerti növények, kukorica és burgonya érezték meg.

Havazást jelentettek: Brassó, Szeben, Bihar Alsó-Fehér, Hunyad és Máramaros vármegyéből. Jégesőt: Temes, Bihar, Hajdu, Szabolcs, Szilágy, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Bács-Bodrogh, Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod és Békés vármegyéből, deret és kisebb mérvű fagyot leginkább e hó 12. és 13-áról, részben azonban 8—11-ről is: Maros-Torda, Nógrád, Zólyom, Nyitra, Gömör, Trencsén, Beszterce-Naszod, Szatmár, Torda-Aranyos, Árva, Szabolcs, Hunyad, Tolna, Győr, Fejér, Veszprém, Pest, Heves, Máramaros, Borsod, Fogaras, Szepes, Alsó-Fehér, Bihar, Arad, Bereg, Kolozs és Zemplén vármegyéből. Ködöt az ország több vidékén észleltek, főleg az alföldön és a Duna jobb partján, mint-hogy azonban az idő állandóan hűvös és szeles volt, a fentebb felsorolt elemi csapások a gabonaneműekben a mennyiben eddig észlelni lehet, csak csekély kárt okoztak. Hasznára vált azonban a hűvös és szeles időjárás a buzának és rozsnak, kivételt csupán az erdélyi vármegyék képeznek, a hol egyes helyeken a folyton tartó szárazság miatt máris hanyatlának az őszi és részben a tavasziak is.

A mutatkozó levélrozsdafoltok a buzán inkább megállapodtak, sőt néhol a rozsdá pusztulását is konstatálták és így a buza kalászában szemképződése legalább ez idő szerint nincsennek annyira a veszélynek kitéve, mint az ezt megelőző jelentés időszakában volt, a mikor a rozsdá általános fellépése a gazdákat képzeltető aggodalmak között tartotta. Helyenkint a buza szárán és itt-ott kalászában mutatkozik a rozsdá, szerencsére azonban csak szórványosan.

A multkoriban megdőlt vetéseknek jelentékeny része vagy kiegyenesedett, vagy pedig könyököt kapott.

A rozs is többnyire javult, kevesebb azonban az árpa és zab, a melyekre a keleti és nyugati részekben a hűvös, szeles és deres időjárás nem volt alkalmas. Néhol úgy az árpa, mint a zab hanyatlott.

A kukorica és gumós növények meglehetősen gyarapodtak, kivéve azokat a részeket, a hol dér volt, ugyancsak a többi kapás növények is, a melyek megművelési munkálatai országszerte folyamatban vannak. A kaszálók terméshozamának betakarítására a szárazabb jellegű időjárás szintén kedvező volt és a takarmánytermés, kivéve azokat a vidékeket, a hol árvíz és sok eső a termés egy részét tönkre tette, általában véve közepesen sikerült.

Ezuttal is az 1895-iki országos mezőgazdasági statisztikai felvételek bevetett területei adatait véve alapul, a gabonaneműek területe a következő: buza 5.515.000, rozs és kétszeres 1.841.000 árpa 1.788.000 és zab 1.645.000 kat. hold.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, június 15.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	—	—	—	—	358.50
Magyar hitel	—	—	—	—	388.—
Allamvasut	—	—	—	—	356.85
Rimamurányi	—	—	—	—	307.50
Magyar jelzálog	—	—	—	—	250.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	331.—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	623.—
Villamosvasut	—	—	—	—	225.—
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	404.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	101.50
Déli vasut	—	—	—	—	69.—

Bács, június 15.

Az irányzat nyugodt.

Osztr. hitel	—	—	—	—	360.80
Magyar hitel	—	—	—	—	890.30
Allamvasut	—	—	—	—	359.—

NYILTTER.*

Előkelő élet-, gyermek- és bal-
eset biztosító intézet óvadékképes

főügynököt

keres Hajdu- és Biharmegyék részére
Nagyvárad székhelyvel.

Ajánlatok »SÜRGŐS« jelige alatt
Goldberger A. V. hirdetési irodájába
Budapest, IV. ker. Váci-utca 9. sz.
intézendők.

(175.) 3—3.

SZERKESZTOI POSTA.

Eleven ördög. Ha egyszer tisztán áll a helyzet, hogy ez a viszony jóra nem vezet, akkor csak egy megoldás van — szakítani rögtön. A boldogságot akárhányszor követjük is el, az soha sem válik okossággá, sőt az okosság ott kezdődik, ahol a boldogság abban marad. Természetesen, mint férfinak, kötelessége úgy intézni a dolgot, hogy minden esetleges kellemetlenség önt érje.

Azután pedig ne egy reménytelen és félbe maradt szerelem felett busuljon, hanem örvendjen rajta, hogy egy megfontolatlan — addig, míg baj nem lett belőle — simán befejeződött.

Máskor aztán vigyázzon arra a régi jó közmondásra, hogy ha valamibe kezd, egészen végig fontolja meg előbb a dolgot és olyan székér után ne szaladjon, amelyik nem akarja felvenni.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadberlet 45. szám.
(Páratlan sz.)

Kisberlet 45. szám.
(Páratlan sz.)

Ma pénteken, 1899. június 16-án

kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Nebantsvirág.

Operette 5 felvonásban. Irták: Meilhac M. és Millaud.
Zenéjét: Hervé. Fordították: Evva Lajos és Rákosi V.
(Rendező: Vendrei Ferencz.)

SZEMÉLYEK:

Denise De Fiavigny — — — Komlósi Emma
Ornag Chateau Gibus gróf — — — Vendrei F.
Celestin (Floridor) — — — Nyárai Antal
Fernand de Champlatreux — — — Kassai K.
Fejedelemasszony — — — K. Árpási
Loriott, őrmester — — — Leővei Leó.
Zárdanövendékek, dragonyos tisztek, dragonyos lovászok.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy
50 Brint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint, IX—XI sorig
80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első
emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár
földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a föld-
szinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal
karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap szombaton, 1899. június 17-én:

B a j a z z ó k.

Opera 2 felvonásban. Szövegét és zenéjét Irtta: Leon-
cavallo.

Ezt követi:

R ó z s a t ö v i s.

Eredeti dramolette 1 felvonásban. Irtta: Karácsonyi A.

Dr. VUCSKIOS GYULA.

Házasulandók figyelmébe!

Elköltözés miatt

két szoba és konyha teljes berendezése

jutányosan eladandó.

Ugyanott esetleg lakás is

november hó 1-éig

átadandó.

1—1.

Új festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBA-FESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél
és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes,

firnisz butor és kocsilackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLO

ecsetek

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló
lackokban. 5 féle színben egy 1 kilós doboz ára 75 kr.

Árjegyzek kívánatra ingyen!

(167.) 4—50

Legolesőbb bevásárlás!